

Published at: <https://shiptogaza.se/sv/texts/ship-gaza-%C3%A4r-frihet-i-handling>

Date: 2012-12-10 - PDF generated at: 2021-03-06 09:07

Copyrights: Ship to Gaza (Sweden), 2021

Ship to Gaza är frihet i handling

Författare:

Henning Mankell

Jag har under den senaste tiden gjort en omläsning av den judiska filosofen Hanna Arendts texter. Inte bara "Den banala ondskan" från 1963, som handlar om hennes bevakning av Eichmannprocessen i Israel, som ledde till hans dödsdom och senare avrättning. Det som främst lockat mig till omläsning är hennes texter om "Människans villkor." Jag tror att det var i samband med -hennes död 1975 som jag första gången läste hennes tankar om människan som en politisk varelse, i ständigt samtal med andra människor. För att skapa ett anständigt samhälle, -möjligt att leva i, inte bara överleva.

Att jag läser Hanna Arendt har med Ship to Gaza att göra, och de många olustiga, cyniska och förbluffande människoföraktande skrivelser som dyker upp i massmedia som giftsvampar. Inte minst handlar det om hur man egentligen ska definiera begreppet "humanism". Jag studerar en ledarskribent som Claes Arvidsson i Svenska Dagbladet, som avfärdar Ship to Gaza som ett jippo och den israeliska ambassadören Benny Dagans ödsliga mässande av halvsanningar och cyniska bortseende från att palestinier faktiskt är människor, dom med. Jag skulle kunna nämna fler liknande skribenter, men det är inte namnlistan som är viktig, utan det faktum att frågan om vad "humanism" egentligen innebär, i mycket av den svenska - även den internationella! - debatten har förvanskats nästan till oigenkännelighet.

Det som kanske mest förvånar mig, och därmed oroar, är att det inte råder enighet om den mest elementära innebörden av det humanistiska begreppet. Humanism = människovärde. De som menar att Israels illegala blockad av Gazaprovinns ytterst handlar om ett förbud mot import och export av varor och tjänster, har gjort definitionen av humanismen så smal att den i praktiken blir obegriplig.

Naturligtvis handlar den illegala blockaden som palestinerna utsätts för primärt om att dom berövas sitt grundläggande människovärde. De stängs inne som i en bur, dom tvingas be om det som borde vara självklarheter; deras frihet är begränsad. Endast den mentala friheten är oförhindrad; ingen kan -hindra palestinierna att drömma sina egna drömmar.

De är utsatta för det som faktiskt hela världen, med undantag av några få brutala diktaturer erkänner som en hel och odelbar sanning: man får inte kollektivt bestraffa människor. Israel ställer sig därvidlag på samma sida som exempelvis Burma.

Man kan inte definiera humanism i materiella termer, blöjor, babyamat eller cement. Det hör naturligtvis till, eftersom man dör utan mat och kan drabbas av infektioner om blöjorna inte existerar. Men ytterst handlar humanismen om att bevara och skydda människors grundläggande människovärde.

För Hanna Arendt var frågan om friheten och humanismen tätt kopplade till varandra. Hon såg också "friheten till handling" som avgörande för att det goda samhället skulle vara möjligt. Hon levde i en tid när hon såg avkolonialiseringen i Afrika, Asien och Sydamerika leda till befrielse av miljontals människor. Det var stolthetens och anständighetens återkomst. På den afrikanska kontinenten var det till sist bara

Apartheidregimen i Sydafrika kvar. Den nya postkoloniala verkligheten var förvisso svår, ingen förnekar det, minst av allt jag. Den ena blodiga diktaturen ersatte den andra. Men den koloniala epoken var över! Det var inte möjligt att ta ett steg tillbaka, och ingen kunde se det som hände som annat än ett gigantiskt steg framåt.

Ship to Gaza är en handling, en åtbörd. De fartyg som förhoppningsvis snart ska segla mot den illegalt blockerade Gazaprovinnsen är inte bara lastade med avsaltningssanläggningar och mediciner. Där finns också ett stort antal symboliska ton av solidariskt stöd som en påminnelse om att palestinierna inte är bortglömda.

Detta med glömskan kan naturligtvis också peka åt andra håll: jag menar att Gilad Shalit, den israeliske soldat som nu suttit som gisslan i fem år, omedelbart borde frigges. Varför skulle jag vara enögd när det gäller den hotfulla glömskan som kan drabba även honom?

När jag har rest i Israel och köat vid alla de fördömda kontrollerna har jag drabbats av en fysisk motvilja genom påminnelsen: just så här såg det ut i det Sydafrika som tack och lov inte längre existerar. Krossandet av apartheid-systemet var afrikanernas eget verk. Men ingen förnekar betydelsen av det långa, tålmodiga och aldrig uppgivna solidaritetsarbete som omvärlden bidrog med.

En av de svenska skribenter som tidigast skrev om det orimliga och brutala apartheidsystemet var Herbert Tingsten. En professor i statsvetenskap som lämnat socialdemokraterna, övergått till de liberala och blivit chefredaktör för Dagens Nyheter. Han besökte Sydafrika i början av 1950-talet och upprördes. Han reste hem och skrev ursinnigt om det han sett. Samtidigt var han en hängiven Israelvän. Men jag undrar hur han hade sett på Israels behandling av den palestinska befolkningen idag.

Tio år senare fanns en växande och till sist urstark svensk solidaritetsrörelse mot apartheidsystemet. Samma måste gälla även för det palestinska folket, främst i Gazaprovinnsen. Deras frihet, som Hanna Arendt skulle ha påpekat, är också vår frihet. Det förtryck de utsätts för är också vårt ansvar. Och alla de israelers ansvar som inser att det tillstånd som i dag råder inte kommer att överleva särskilt länge till. Och jag talar om en -politik, inte en nations existens.

Ship to Gaza utfärdar inga krigsförklaringar. Den är en i den djupaste bemärkelsen humanitär handling.

HENNING MANKELL

Tidigare publicerad i Expressen:

<http://www.expressen.se/debatt/1.2485822/henning-mankell-ship-to-gaza-ar-frihet-i-handling> [1]

[2] [3]

Links

[1] <http://www.expressen.se/debatt/1.2485822/henning-mankell-ship-to-gaza-ar-frihet-i-handling>

[2] <https://shiptogaza.se/print/1335>

[3] <https://shiptogaza.se/printpdf/1335>